

σεων, περὶ ὧν ἐν οἰκίᾳ τόπω ρηθήσεται) τελειότερας παιδεύσεως γλιχόμενοι μετέβαινον εἰς Ἰταλίαν, ἰδίᾳ δὲ εἰς Ἐνετίαν, Ρώμην καὶ Πατάβιον, οὐ πολὺ μετὰ τὴν ἄλωσιν¹, ἔνθα τελειοποιούμενοι εἰς τὰ διδασκόμενα μαθήματα προσεκτῶντο καὶ τινες γνώσεις τῆς ἰατρικῆς, τῶν φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν, τῆς λατινικῆς καὶ ἰταλικῆς γλώσσης². Ἐπιστρέφοντες δὲ οἱ μὲν μετῆρχοντο τὸν διδάσκαλον³, λαμβάνοντες οἱ πλείστοι τὸ μοναχικὸν σχῆμα, οἱ δὲ τὴν ἰατρικὴν⁴. Ἐκ τούτων δὲ τῶν μόνων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πεπαιδευμένων, οἱ μὲν προχειριζόμενοι Ἐπίσκοποι συνίστασαν Σχολὰς εἰς τὰς Ἐπαρχίας των, οἱ δὲ μετερχόμενοι τὴν ἰατρικὴν καὶ μετὰ τῶν κρατούντων σχετιζόμενοι διὰ τοῦ ἐπαγγέλματός των κατάρθωσαν βαθμηδὸν οὐ μόνον εἰς τὰ ἡμέτερα ἐκκλησιαστικά πράγματα πολλὴν ἐπίρροην νὰ ἐξασκήσωσιν, ὡς Μεγάλοι Λογοθέται καὶ Ὀφφικιάριοι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ νὰ λάβωσι μέρος καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ Κράτους Κυβέρνησιν, πρῶτον μὲν Διερμηνεῖς γενόμενοι, εἶτα δὲ σύμβουλοι καὶ ἐξ ἀπορρήτων, ὕστερον δὲ καὶ Ἡγεμόνες τῶν παρ' Ἰστρον Ἡγεμονιῶν⁵. εἰς τὰς αὐτὰς τῶν ὁμοίων, ἀναμιμνησκούσας τὴν τοῦ Περιάνδρου, ὡς περὶ κέντρα συνήρχοντο ἐν τοῖς τελευταίοις μάλιστα οἱ λογάδες τοῦ ἔθνους, οἱ ἀναμορφωταὶ καὶ μύσται τῆς τότε ἀναγεννωμένης παιδείας.

Οὕτω λοιπὸν τὸ ἔθνος ἀναχύψαν ἐκ τοῦ πρώτου κτύπου ἤρξατο συνέρχεσθαι, διὰ δὲ τῆς φυσικῆς του ὑπεροχῆς, ἦν αἰετοτε ἡσθάνετο⁶, ἤρθη ὑπεράνω τῶν ὁμοταγῶν λαῶν, ἀμέσως δὲ ἤρξατο καὶ

(1) Ὡς Ἰωάννης Ζυγομαλάς Ναυπλιεύς, Κωνσταντῖνος Ζερβὸς Κρής (1583). Turcograec. σελ. 587.

(2) Turcograec. σελ. 205. πρβλ. σελ. 246. Μελετίου Ἐκκλ. Ἰστ. Γ', 451. 472. 487 καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐπ. Σταματιάδου Βιογραφ. τῶν Ἑλλήνων μεγάλων Διερμηνέων τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους σελ. 30. 67, καὶ ἀλλαχοῦ.

(3) Turcograec. σελ. 494.

(4) Σοφ. Κ. Οικονόμου περὶ Μάρκου τοῦ Κυπρίου σελ. 21.

(5) Ἐπ. Σταματιάδου ἔθ. ἀνωτ.

(6) Villemain Δοκίμιον ἱστορικὸν τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων κτλ. σελ. 27. 400 τῆς Ἑλλ. μεταφρ. Κ. Παπαρρηγοπούλου Ἐλῶσις Ἀθηνῶν κτλ. ἐν Πανδ. IB', 50. Σοφ. Κ. Οικ. Βίος Γρηγορίου Εἰρηνοπούλεως σελ. 44. σημ. α. Χρυσσαλλίδ. Ἀθηνῶν τεύχ. Ο', 66.

